

פרשת נשא-המכיר את מקומו

7. רמב"ן במדבר פרק ז פסוק ב והזכיר הכתוב קרבנות הנשיאים בפרטן, ואחר כך כלל... והנכון בטעם הכתוב, כי הקדוש ברוך הוא חולק כבוד ליריאי וכומו שאמר כי מכבדי אכבד (ש"א ב ל), והנה הנשיאים כולם ביום אחד... אבל רצה להזכירם בשמם ובפרט קרבניהם ולהזכיר יומו של כל אחד... ואחרי כן חזר וכללם, להגיד שהיו שקולים לפניו יתברך.

8. אגרא דפרקא אות צו (ר' צבי אלימלך שפירא מדינוב) נשמע מזה הגם שעבודת בני קהת היתה גבוהה מעבודת בני גרשון ומררי שהיו מטועני ארון, וכן עבודת בני גרשון גבוהה מעבודת בני מררי, עכ"ז כאשר יעשו בני מררי עבודה המוטלת עליהם, חשוב לפני הקדוש ברוך הוא כעבודת בני קהת, נלמד מזה שלא יקנא האדם את חבירו אפילו בעבודה, רק העבודה המסורה לו מאת הש"י בה יתרפק

9. תלמוד בבלי מסכת יומא דף לח עמוד א מכאן אמר בן עזאי: בשמך יקראוך, ובמקומך יושבוך, ומשלך יתנו לך. אין אדם נוגע במוכן לחבירו, ואין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימא.

10. חפץ חיים - שמירת הלשון חלק א שער התבונה פרק ט עוד זאת יראה לחזק תמיד את עצמו במדת הבטחון. כי מלבד שהיא מדה קדושה ומוכרת לדרך עבודה התכליתי, עוד זאת צריכה מאד לענין מדת שמירת הלשון. כי ידוע הוא שכמה פעמים ירע לבו מאד על חברו, והיצר מסיתו לילך ולפרסמו לאיש רע ובליעל, על דבר שלפי דעתו נגע לו בעסקיו, או שנגרע לו מכבודו על ידו, וקשה לו מאד להתגבר על יצרו בענין זה. אבל כאשר יתיישב האדם בדעתו במה שאמרו חז"ל שאין אדם נוגע במוכן לחברו אפילו כמלא נימא, ולכל אחד ינתן מה שנגזר עליו מן השמים, הן לענין כבוד והן לענין ממון, כמו שאחז"ל ביומא ... אז ירף ממנו היצר

11. במדבר פרק ה (א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) צוֹ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְשַׁלְּחוּ בְנֵי־הַמִּזְבֵּחַ כָּל־צְרוּעַ וְכָל־זָב וְכָל טָמֵא לְנֶפֶשׁ: רש"י שלש מחנות היו עס בשעת חנייתן ... הכרוע נשתלחק חוץ לכוון

12. אגרא דפרקא אות צו מזה תתבונן מה שארז"ל לקמן במדרש שהצרעת בא למי שנכנס בתחום שאינו שלו נלמד מעוזה שבקש לעבוד בכהונה שנתקנא בעבודת כהונה והצרעת זרחה במצחו, והוא מדה כנגד מדה, הוא בקש להתעלות בעבודה שאינו שלו ונדחה לגמרי מן המחנה.

13. נתיבות עולם נתיב הצדק פרק ג פ"י ענין זה כי הש"י סידר לכל אחד ואחד את שהוא ראוי לו ואין אדם נוגע במוכן לחבירו אשר סידר הש"י אליו, ואם הוא נוגע במוכן לחברו הרי נחשב זה כמו גזילה

14. במדבר פרק ה פסוק ו דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶל־אִשְׁתּוֹ כִּי יַעֲשֶׂה בְּכַל־זוֹטָאת הָאָדָם לְמַעַל מַעַל בְּיָקוֹק וְאִשְׁמוֹה הַנְּפֹשׁ הַהוּא: רש"י

(ו) למעל מעל צה' – הרי חזר וכתב כאן פרשת גוזל ונשבע על שקר, היא האמורה בפרכת ויקרא (ה, כא) ומעלה מעל צה' וכחש בעמיתו וגו'

15. במדבר פרק כד (ה) בַּהֲטִיבוּ אֶהְלִיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכַּנְתֶּיךָ יִשְׂרָאֵל: רש"י

ראה כל שצט ושצט שוכן לעצמו ואינו מעורבין, ראה שאין פתחיהם מכוונים זה כנגד זה, שלא יאיץ לתוך אהל חבירו:

1. במדבר פרק ז

(כא) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (כב) וְשֵׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי לְרִשׁוֹן וְסִיָּהֶם לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפּוֹחֹתָם:

2. כלי יקר במדבר פרק ז

נשא את ראש בני גרשון. היה לו למנות תחילה את בני גרשון הבכור. ומה שרצו לתקן זה במדרש הרבתי (במדבר רבה ו א) לומר שלפי שנמסר משא הארון אל קהת על כן מנאו תחילה לכבוד הארון, היא גופא קשיא למה לא מסר משא הארון אל הבכור לכבודו ביתר שאת ועזו התורה אשר לה משפט הבכורה:

והקרוב אלי לומר בזה שרצה הקדוש ברוך הוא להראות שכבוד חכמים ינחלו כדי ללמד דעת את העם שיכבדו את לומדי התורה ולקרוא לקדוש ה' מכובד לקדשו בכל דבר שבקדושה, כדרך שמנה את קהת תחילה בעבור משא דבר ה' אשר אתו. ואילו היה נותן הארון לגרשון הבכור הייתי אומר שבעבור הבכורה מנאו תחילה ולא הייתי תולה החשיבות במשא הארון על כן מסר הארון אל קהת ומנאו תחילה

דבר אחר לכן לא ניתן משא הארון אל הבכור שלא תזוח דעתו עליו ביותר.

3. במדבר פרק א

(ג) וַיִּזְוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶל־מִזְבְּחוֹ וְאִישׁ אֶל־הַגָּזֹל לְעִבְאָתָם:

4. במדבר רבה (וילנא) פרשת במדבר פרשה ב

בשעה שנגלה הקדוש ברוך הוא על הר סיני ירדו עמו כ"ב רבבות של מלאכים ... והיו כולם עשויים דגלים דגלים... כיון שראו אותן ישראל שהם עשויים דגלים דגלים התחילו מתאווים לדגלים אמרו הלואי כך אנו נעשים דגלים כמותן... אמר להם הקדוש ברוך הוא מה נתאוותם לעשות דגלים חייכם שאני ממלא משאלותיכם

5. באר הפרשה במדבר - שבועות

וביאר צדיקי הדורות, כי רמז יש בה לכל איש ואיש מבנ"י שיכיר בערך מקומו וערך עבודתו לפי מה שהוא, כלומר, כי שמענו רבים אומרים, מי יתן לי את ראשו של פלוני, את מוחו של פלוני – אז הייתי מבין ועוסק בתורה... מי יתן לב כראובן וכיס מעות כשמעון, כי אז הייתי מפרנס ומכלכל אלמנות ויתומים, עניים ומזי רעב... לו הייתי דר במקום פלוני או אז הייתי... ובאמת יש לך לדעת, כי הקב"ה יודע תעלומות מכיר גם כן בכל 'החשבונות רבים' הללו, ובידו כח וגבורה לעשות כ'לחמתך' וכעצותך... אבל יש לך להכניע עצמך, ולעבדו מתוך ובתוך אותו מצב שהוא העמידך בו – באותו 'דגל' ובאותו 'צבע' שהעמידוך למען תבוא לידי תכליתך הטוב בזה העולם... מבלי לתור ולחפש לעלות למקומות ועניינים שאין שייכים לו, וכל יחיד ויחיד צריך לכוון לבו למטרה אחת והיא 'לעשות רצון הבורא לעשות נחת רוח לאביו שבשמים' ואיך עושים נחת רוח לבורא, על זה צריך האדם להכיר את מקומו – שיכיר בחשיבותו לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה – כבן יחיד לאביו שבשמים, וידע שבשמים מחשיבים אותו כמו שהוא במדרגתו לא במה שאינו, וכשיחשוב כך, ממילא לא יקנא באחרים – לא בגשמיים קניינם ורכושם אשר להם, וגם לא בעבודת ה' שלהם, שהרי באמונתו יודע אל נכון שאם הוא נמצא במקום ובמצב זה סימן שכן רוצים ממנו בשמים.

6. במדבר פרק ז פסוק ב

וַיְקַרְבוּ נְשֵׂי־אֵל יִשְׂרָאֵל רֹאשֵׁי בָּיִת אֲבֹתָם הֵם נְשֵׂי־הַמִּטָּה הֵם הַעֲמִידִים עַל־הַפְּקָדִים:

22. רמב"ן במדבר פרק ו

(יד) וטעם החטאת שיקריב הנזיר ביום מלאת ימי נזרו, לא נתפרש. ועל דרך הפשט כי האיש הזה חוטא נפשו במלאת הנזירות, כי הוא עתה נזור מקדושתו ועבודת השם, וראוי היה לו שיזיר לעולם ויעמוד כל ימיו נזיר וקדוש לאלקיו

22. רמב"ם הלכות נזירות פרק י

האומר הריני נזיר אם אעשה כך וכך או אם לא אעשה וכיוצא בזה הרי זה רשע ונזירות כזו מנזירות רשעים הוא, אבל הנודר לה' דרך קדושה הרי זה נאה ומשובח ועל זה נאמר נזר אלקיו על ראשו קדש הוא לה'

23. תלמוד בבלי מסכת נדרים דף ט עמוד ב

אמר (רבי) שמעון הצדיק: מימי לא אכלתי אשם נזיר טמא אלא אחד; פעם אחת בא אדם אחד נזיר מן הדרום, וראיתיו שהוא יפה עינים וטוב רואי וקווצותיו סדורות לו תלתלים, אמרתי לו: בני, מה ראית להשחית את שערך זה הנאה? אמר לי: רועה הייתי לאבא בעירי, הלכתי למלאות מים מן המעיין ונסתכלתי בבבואה שלי, ופחו עלי יצירי ובקש לטורדני מן העולם, אמרתי לו: רשע! למה אתה מתנאה בעולם שאינו שלך, במי שהוא עתיד להיות רמה ותולעה? העבודה, שאגלחך לשמים! מיד עמדתי ונשקתיו על ראשו, אמרתי לו: בני, כמוך ירבו נזירי בישראל

24. שיחות מוסר מאמר עב

נזירות דרך קדושה היא זו הנעשית לשם מלחמה עם היצר, ועל דרך מה שאמרו "כל הרואה סוטה בקלולה יזיר עצמו מן היין"... העבודה המוטלת על האדם אינה בתחום העבירה אלא הרחק ממנה, בשדה ההיתר הגמור, ועל ידי כן לא יבוא כלל לידי נסיון. משל למי שמתקרב לבור, הרי הוא נתון בסכנה עצומה, כי כל רוח מצויה תוכל להפילו אל תוך הבור, אלא מה יעשה, יתרחק ויננס רחוק מן הבור וינצל... וזהו יסוד ועניינה של הנזירות- ההרחקה ממקום הנסיון, "יזיר עצמו מן היין" ויפירוש מתענוגי העולם הזה, ואז ילך לדרכו לבטח. ונראה עוד שגדולתו של הנזיר שראוי הוא להשראת שכינה... אינה משום עצם הדבר שמונע עצמו מתענוגי העולם הזה ופורש מן היין, שאדרבה, המצער עצמו מן היין נקרא חוטא, אלא מעלתו היא בכך שהוא מכיר בעוצם גנות החטא ובורח ממנו כבורח מן האש ומתוך כך הוא בא לידי נזירות. ולאחר שנתרומם הנזיר וזכה להכרה זו, מוטל עליו להתחזק ולהתאמץ ביתר תוקף לבל ירד ממדרגתו, וכמו שפירש הרמב"ן הטעם שנתחייב הנזיר להביא קרבן חטאת במלאת ימי נזירותו: "כי האיש הזה חוטא בנפשו במלאות ימי הנזירות, כי הוא עתה נזור מקדושתו ועבודת ה', וראוי היה לו שיזיר לעולם ויעמוד כל ימיו נזיר וקדוש לאלוקיו... והנה הוא צריך כפרה בשובו להטמא בתאות העולם"....

25. והגדת פרשת בלק

ורבי ירוחם ממיר זצ"ל אמר: בוא וראה, מה בין הנזיר לבין המצורע. במצורע, הן בטומאתו והן בטהרתו, כתוב: "והובא אל הכהן" במהותו נגדר הוא, נסחף, מובל. ואצל הנזיר נאמר: "יביא אותו" פירש רש"י: הוא מביא את עצמו. עצמאי הוא, בלתי תלוי!

26. שפתי צדיקים במדבר פרשת שלחביגרפיה - שפתי צדיקים

ר' מנחם מנדל (טורם) מרימנוב נולד בנוישטט שבפולין בערך בשנת תק"ה (1745). היה תלמידו של ר' שמואל שמלקה הורוביץ בניקלשבורג, ובהשפעתו התקרב לחסידות. לימים היה לתלמיד מובהק של ר' אלימלך מליזנסק, מה שמנה התנא בתוך מ"ח דברים שהתורה נקנית בהם אלה שני המעלות יחדיו המכיר את מקומו, והשמח בחלקו, היינו שילך בדרך התורה מדרגא לדרגא ולא ידלג על ההרים חוץ ממקום הראוי לו כדי שישמח בחלקו ולא יאבד גם מה שבידו מקדם... וזהו שאמר התנא המכיר את מקומו והשמח בחלקו ר"ל המכיר את מקום עליית נשמתו עד היכן יוכל להשיג ולעלות וישמח בחלקו שיעבוד את השי"ת בשמחה עם אותו החלק אשר חננו השי"ת בין רב בין מעט ועל ידי זה יוכל לעלות מדרגא לדרגא בכל פעם יותר מעט מעט עד שבא לקניית התורה בשלימות.

16. והגדת בלק

לא כדי שלא יסתכלו עלי, אלא כדי שאני לא אסתכל אליהם! כי לא מעניין אותי מה נעשה אצל הזולת, איני רוצה לדעת מה קורה אצלו, אני חי את חיי, יחיה את חייו. איני רוצה למצוא חן בעיניו ולהרשים אותו, ואיני רוצה להשוות עצמי אליו ולקנאות בו...

17. משנה מסכת אבות פרק ומשנה ה

... והתורה נקנית בארבעים ושמונה דברים בתלמוד... המכיר את מקומו והשמח בחלקו

18. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף לב עמוד א

ואמר רבי שפטיה אמר רבי יוחנן: כל הקורא בלא נעימה ושונה בלא זמרה - עליו הכתוב אומר וגם אני נתתי להם חקים לא טובים וגו'. מתקיף לה אביי: משום דלא ידע לבסומי קלא משפטים לא יחיו בהם קרית ביה? אלא כדרב משרשיא, דאמר: שני תלמידי חכמים היושבים בעיר אחת ואין נוחין זה את זה בהלכה - עליהם הכתוב אומר וגם אני נתתי להם חקים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם.

19. דף על הדף מגילה דף לב עמוד א

נראה דבאמת רבי משרשיא לפרש דבריו של ר' יוחנן קאתא, והא דקאמר ר' משרשיא שני תלמידי חכמים היושבים בעיר אחת, הן הן הדברים דקאמר ר' יוחנן כל השונה, דרי יוחנן הכי קאמר, שהתלמידי חכמים היושבים ועוסקים בתורה, צריכים להיות נוחים זה לזה בהלכה, דליקח דוגמא לעצמם את השרים והשרות מזמרי זמר בכלי זמר שונים זה מזה, זה בא בתקוע שופר וזה בנבל וכינור, האחד ישמיע קול בתוף ומחול והשני במינים ועוגב... וכן המזמרים בפה קולם משונה זה מזה, האחד קולו עב והשני קולו דק, וכל הקולות כאחד הם הרמוניא אחת, וצריכים להתחשב זה עם זה, אשר כל אחד על מקומו יבא בשלום בזמנו וכפי שיעורו, כי עת לכל אחד ואחד, כי יש זמן אשר בעל קול העב צריך להגביה קולו ובעל קול הדק צריך שינמיך קולו, ולפעמים להיפך... וכדי להנעים את הקול צריכים המזמרים להבחין, מתי יאריכו בשופר ויקצרו בחצוצרות, ומתי יקצרו בשופר ויאריכו בחצוצרות, ואינם רשאים לעבור הזמן המוגבל להם על פי חכמת המוזיקא, אבל אם האחד את גבול רעהו ישגיג, ולא ישגיח שלא להקדים או לאחר בשירו וזמרו, אז תתבטל ההרמוניא... וזו היא הדרך אשר ילכו בה תלמידי חכמים בעבודתם בקודש, דהם צריכים ליתן זה לזה להקדיש ליוצרם בנחת רוח כל אחד במחיצה שלו, ואל יהרסו לעלות במחיצתו של חברו... ואיזהו חכם המכיר את מקומו הראוי לו, ולא ידחוק עצמו למקומו של חברו. והרמוניה כזו היא שלום אמיתי אשר כולם על מקומם יבואו בשלום. אמנם תלמידי חכמים המתגרים זה בזה, ואחד נכנס בגבולו של חברו, וכבודו אינו חביב עליו כשלו, עליהם נתכוון ר' יוחנן באמרו כל הקורא בלא נעימה ושונה בלא זמרה, שאין נוטלים לדוגמה את הנעימות של שירה וזמרה, עליהם הכתוב אומר וגם אני נתתי להם חוקים לא טובים.

גם בהתעלות בקדש צריך להכיר את מקומו

20. במדבר פרק ו פסוק יא

וַעֲשֵׂה הַכֹּהֵן אֹזֶד לְחֻטָּאתָ וְאֹזֶד לְעֹלָה וְכַפֵּר עָלָיו מֵאֲשֶׁר זָטָא עָלֵיהֶם וְקָדַשׁ אֶת־רֵאשֵׁי בְיּוֹם הַהוּא:

21. רש"י במדבר פרק ו פסוק יא

(יאל) מאשך חטא על הנפש - שלא נזהר מטומאת המת, רבי אלעזר הקפר אומר שזיער עלמו מן היין:

משאלותיכם". לכאורה תמוה מה יש להתאוות לדגלים, לרגע אפשר לטעות ולחשוב שאנו לא נמצאים במעמד הר סיני אלא במשחק כדורגל, ועוד קשה מה עניין הדגלים אצל המלאכים. אלא שצדיקי הדורות ביארו שהדגלים מסמלים את מקומו ותפקידו של כל מלאך ומלאך וכך אין מלאך אחד מתקנה בחברו. לדבר זה התאוה ישראל, שכל שבט ושבת יהיה לו את המקום המיוחד לו והתפקיד המיוחד לו ואין אחד שיפזול להסתכל על שכנו. וכפי שכותב ה'באר הפרשה' שעל האדם להכיר את מקומו – שיכיר בחשיבותו לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה – כבן יחיד לאביו שבשמים, וידע שבשמים מחשיבים אותו כמו שהוא במדרגתו **לא במה שאינו**, וכשיחשוב כך, ממילא לא יקנא באחרים – לא בגשמיים, וגם לא בעבודת ה' שלהם, שהרי באמונתו יודע אל נכון שאם הוא נמצא במקום ובמצב זה סימן שכן רוצים ממנו בשמים.

סיכום

1-2 – פרשת במדבר מסתיימת במניין בני קהת "נשא את ראש בני קהת...". פרשת נשא פותחת במניין בני גרשון – "נשא את ראש בני גרשון...". הקשה ה"כלי יקר", מדוע מונים את בני קהת לפני בני גרשון, הרי גרשון הוא הבכור. במדרש תרצו שמחמת שלבני קהת נמסר משא הארון, על גרשון הבכור לכבד את אחיו קהת ומשום כך מנתה התורה את בני קהת לפני בני גרשון. הכלי יקר לא קיבל תירוץ זה וכתב שהיא גופא קשיא, למה לא מסר הקב"ה את משא הארון אל הבכור כדי לכבדו ביתר שאת ועוז.

הכלי יקר מתרץ שני תירוצים: 1. הקב"ה רצה ללמד את עם ישראל שעליהם לכבד את לומדי התורה. וכשם שנמנו בני קהת בתחילה משום שהם נושאי הארון כך על כל אחד מישראל לכבד תלמידי חכמים. אילו היה ניתן הארון לגרשון הבכור היו טועים וחושבים שגרשון נמנה תחילה לא מחמת הארון אלא מחמת הבכורה ולא היו לומדים חובת כיבוד תלמידי חכמים.

תירוץ זה קשה מאד, לכאורה משמע שבאמת בני גרשון היו ראויים לשאת את הארון, ורק כדי ללמד את בני" מוסר על חובת כבוד תלמידי חכמים, ניתן משא הארון לבני קהת. האם כך הך היא דרכה של תורה? האם כדי לגרום לרווח אצל הזולת אנו יכולים לקחת תפקיד של אדם אחר ובמקרה שלנו במשפחה שלמה ולהעבירו למישהו אחר? הרי באופן זה יכול אדם להסתובב מתוסכל ולחשוב שבאמת יתכן שהיה יכול להיות בתפקיד מרומם יותר ורק בגלל אנשים אחרים שינו לו את התפקיד.

אלא שהכלי יקר מתרץ תירוץ נוסף: "לא ניתן משא הארון אל הבכור, שלא תזוח דעתו עליו ביותר". תרוץ זה אינו מדבר כלל על רווח מוסרי אצל עם ישראל, אלא על רווח למשפחת הגרשוני. אילו משפחת גרשון היו זוכים בשני כתרים, גם בבכורה וגם במשא הארון, היו עלולים להיכשל בזחיות הדעת.

אמנם הכלי יקר אינו מאחד בין שני התירוצים, אך נראה שאפשר לומר שבאמת תירוץ אחד לפנינו. באמת אין לקחת תפקיד שמתאים למשפחה שלמה או לאיש מסוים ולהעבירו למישהו אחר כדי להרוויח רווח זה או אחר, אך כאשר אי נתינת משא הארון לבני גרשון הוא נכון לטובת שבט גרשון, ודאי שגם ניתן לראות איזה רווח יש לעם ישראל. אי נתינת משא הארון לבני גרשון היה לטובתם!! שלא תזוח דעתם. אילו היו מקבלים את משא הארון הם עצמם היו ניזוקים ממנו, לאחר הבנה זו ניתן לראות אילו רווחים נוספים אנו מרוויחים מכך שהמשא ניתן למשפחת ה"קהתי".

על פי הבנה זו אנו למדים יסוד גדול. המקום שבו האדם נמצא זה המקום הכי טוב לו! גם אילו נראה לאדם, ששמו אותו במקום שאינו מיועד לו, רק כדי לפנות את המקום לפלוני אלמוני, עליו לדעת שאין הדברים כן וכל אחד נמצא בדיוק במקום המיועד לו.

3-5 – יסוד זה אנו למדים מהנאמר בפרשת 'במדבר' - "וחנו בני" איש על מחנהו ואיש על דגלו לצבאותם". במדרש מסופר שבשעה שנגלה הקב"ה על הר סיני ירדו עמו כ"ב רבבות של מלאכים והיו כולם עשויים דגלים דגלים, כשראו ישראל את המלאכים עם הדגלים התאוה גם הם לדגלים ואמרו: "הלואי כך אנו נעשים דגלים כמותן". שמע הקב"ה את בקשתם ואמר להם: "מה נתאויתם לעשות דגלים, חייכם שאני ממלא

6-8 – לאחר שהתורה מפרטת לנו על כל קרבן וקרבן של כל נשיא ונשיא, חוזרת התורה וכוללת את כולם – "ויקריבו נשיאי ישראל ראשי בית אבותם הם נשיאי המטות...". הרמב"ן מבאר שחזרה התורה וכללה את כולם יחד, לומר לך, שעל אף שמנה הקב"ה כל נשיא ונשיא לבד והקדים נשיא אחד לחברו, אין הקדמה זו מלמדת על חביבות יתרה, אלא כולם שקולים לפניו יתברך. ומדברי הרמב"ן למד ר' צבי אלימלך שפירא שעל אף שמצד העבודה, עבודת בני קהת היתה גבוהה מעבודת בני גרשון ומררי, עם כל זה, אצל הבורא, כאשר יעשו בני מררי את העבודה המוטלת עליהם, חשובה עבודתם לפניו כעבודת בני קהת ומכאן עליו ללמוד שאלו לאדם להתקנא בעבודת חברו וכל המוטל עליו זה לעשות את עבודתו המסורה לו מאת ה' וכך תעלה עבודתו לרצון לפני הבורא.

9-12 – בן עזאי היה אומר: בשמך יקראוך, ובמקומך יושיבוך, ומשלך יתנו לך. **אין אדם נוגע במוכן לחבירו... כמלא נימא.** גם אם נדמה לנו שהיה לנו טוב יותר במקום אחר, גם אם נדמה לנו שאילו אנו היינו במקומו של פלוני אלמוני היינו עושים עבודה טובה יותר, הכל הוא רק בגדר "נדמה", דמיון אחד גדול!!! אין אדם נוגע במוכן לחברו כמלא נימא! אם היה מרכז ופלוני אלמוני זכה בו, אין כאן כל טעות, פלוני זכה כי הוא היה צריך לזכות. אם חיפשנו מוצר מסויים ביד 2 ופתאום מצאנו, התקשרנו ואומרים לנו: "מצטערים זה כבר לא רלוונטי, לפני 2 דקות קנו את המוצר, טעות גדולה להתעצב ולומר: "חבל שלא התקשרנו לפני שלוש דקות", אם המוצר היה שייך לנו הוא היה אצלנו!! ואם הוא לא אצלנו זה אומר שהוא לא שייך לנו!

החפץ חיים אומר שדברי בן עזאי הם עזר גדול להישמר ולא לחטוא בלשון הרע, "כי ידוע הוא שכמה פעמים ירע לבו מאד על חברו, והיצר מסיתו לילך ולפרסמו לאיש רע ובליעל, על דבר שלפי דעתו נגע לו בעסקיו, או שנגרע לו מכבודו על ידו, וקשה לו מאד להתגבר על יצרו בענין זה. אבל כאשר יתישב האדם בדעתו במה שאמרו חז"ל שאין אדם נוגע במוכן לחברו אפילו כמלא נימא, ולכל אחד ינתן מה שנגזר עליו מן השמים, הן לענין כבוד והן לענין ממון, אז ירף ממנו היצר

אולי משום כך מיד לאחר מניין שבט מררי, כאשר כל אחת ממשפחות הלויים עומדת על מקומה מבלי לקנא במשפחה השניה וכל ישראל עומדים כל אחד במקום דגלו, מצווה אותנו התורה לשלח את המצורע מחוץ לשלוש מחנות, שהרי הצרעת באה למי שנכנס בתחום שאינו שלו והרי הוא כופר ביסוד שאין אדם נוגע במוכן לחברו מלא נימא וממילא הוא כופר בסדר המחנות של בני", וכך גורם לעצמו להיות מסולק משלוש המחנות.

ההרמוניה... זו היא הדרך אשר ילכו בה תלמידי חכמים בעבודתם בקודש, הם צריכים ליתן זה לזה להקדיש ליוצרים בנחת רוח כל אחד במחיצה שלו, ואל יהרסו לעלות במחיצתו של חברו... ואיזהו חכם המכיר את מקומו הראוי לו, ולא ידחוק עצמו למקומו של חברו. והרמוניה כזו היא שלום אמיתי אשר כולם על מקומם יבואו בשלום..

גם בהתעלות בקדש צריך להכיר את מקומו

20-22 – אחד מהנושאים בפרשתנו הוא "הנזיר". כשהנזיר מסיים את ימי נזירותו הוא צריך להביא קרבן חטאת. נחלקו הראשונים לשם מה באה חטאת. לדעת רש"י מביא חטאת על כך שציער עצמו מן היין, לדעת הרמב"ן מביא חטאת על כך שהפסיק את נזירותו. לכאורה רש"י ורמב"ן חולקים במהות, האם נזירות היא דבר חיובי או דבר שלילי, האם ההנאות שבעולם הם כדי לנסות אותנו ועלינו להתנזר מהם או כדי לשרת אותנו ועלינו להשתמש בהם. אולם מהתבוננות במקורות הבאים נראה שאפשר שכלל אין כאן מחלוקת ואלו ואלו דברי אלוקים חיים וכל השאלה היא "לשם מה".

23-24 – עיון בדברי הרמב"ם מלמדנו שיש נזירות חיובית ויש נזירות שלילית. האומר הריני נזיר אם אעשה כך וכך הרי זה רשע, אבל הנודר דרך קדושה הרי זה נאה ומשובח.

הרמב"ם לא מבאר מדוע מי שאומר "הריני נזיר אם אעשה כך וכך הוא רשע וגם לא מבאר מהי נזירות דרך קדושה. הכסף משנה במקום מפנה לגמרא בנדרים המספרת על שמעון הצדיק שלא היה אוכל מקרבנות נזירים מלבד קרבן אחד. על פי גמרא זו ניתן להבין מהי כוונתו של הרמב"ם.

שמעון הצדיק לא היה אוכל מקרבנות נזירים משום שחשש שמא במהלך ימי הנזירות הם התחרטו על קבלת הנזירות ונמצא שהקרבן הוא חולין. ודאי שלא מדובר על אנשים שנזרו סתם, אלא על אנשים שרצו לקבל על עצמם נזירות כדי להתעלות בקודש ואפילו הכי הרמב"ם מכנה אותם "רשע", מדוע? משום שאדם לא צריך לקפוץ מדרגות בקדושה. התעלות בקודש היא הדרגתית. הקב"ה ברא בעולמו הנאות, לא כדי שנתנזר מהם ומאידך גם לא כדי שנסתמש בהם צורה מופרזת, ההנאות נבראו כדי לשמש אותנו ולעזור לנו להתעלות. ההתנזרות מהם היא קיצונית בדיוק כשם שההשתמשות בצורה מופרזת גם היא קיצונית ולא זה ולא זה רצוי בעיני הבורא.

מאידך ראינו קרבן נזיר אחד ממנו כן אכל שמעון הצדיק, ומה היה מיוחד בקרבן הזה? הנזיר שהביא את הקרבן לא קיבל על עצמו על עצמו נזירות כדי להתעלות בקודש, אלא קיבל על עצמו נזירות כדי לא להיכשל, כדי לא להיגרר אחר היצר הרע. על דרך זו של קבלת נזירות אומר הרמב"ם "הנודר לה' דרך קדושה הרי זה נאה ומשובח! ועל נזירות זו מביאים חטאת משום שהפסקת הנזירות היא ירידה בקדושה.

ר' חיים שמואלביץ ביאר את הדברים בצורה נפלאה: נזירות דרך קדושה היא זו הנעשית לשם מלחמה עם היצר, ועל דרך מה שאמר "כל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין". העבודה המוטלת על האדם אינה בתחום העבירה אלא הרחק ממנה, בשדה ההיתר הגמור, ועל ידי כך לא יבוא כלל לידי נסיון. משל למי שמתקרב לבור, הרי הוא נתון בסכנה עצומה, כי כל רוח מצויה תוכל להפילו אל תוך הבור, אלא מה יעשה, יתרחק וינסו רחוק מן הבור וינצל. זהו יסוד ועניינה של הנזירות-הרחקה ממקום הנסיון, "יזיר עצמו מן היין" ויפרוש מתענוגי העולם הזה, ואז ילך לדרוכו לבטח.

13-14 – המהר"ל מבאר את דברי בן עזאי וז"ל: הש"י סידר לכל אחד ואחד את שהוא ראוי לו ואין אדם נוגע במוכן לחבירו אשר סידר הש"י אליו, ואם הוא נוגע במוכן לחברו הרי נחשב זה כמו גזילה". על פי דבריו ניתן להבין מדוע בפרשתנו מופיע פעם נוספת האיסור לגזול, שהרי אם היה האדם חי את האמונה שאין אדם נוגע במוכן לחברו, לעולם לא היה נופל בחטא הגזל.

15-16 – בדרך כלל טבע האדם למגן את עצמו מפני חטנות של אנשים. כאשר בלעם בא "לקלל" את ישראל הוא רואה את ישראל חונה לשבטיו ואומר "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל" ומבאר רש"י ש"ראה שאין פתחיהם מכוונים זה כנגד זה" בפשטות אם היינו שואלים את עצמנו למה לא היינו רוצים שהחלון של השכן יהיה מול החלון שלנו, רובנו היינו עונים: "כדי שלא יראה מה קורה לי בבית", אך רש"י אומר דבר אחר – "שלא יציץ לתוך אוהל חברו". אתם מבינים מה כתוב כאן??? החשיבה שלנו לא צריכה להיות אם מישהו מסתכל עלינו ומנסה להיכנס אלינו לחיים, אלא שאנחנו נשמר שלא נכנס לתחום חיייו של הזולת. האחריות שלנו לא לחטט בחייו של השכן, אחריותו של השכן לא לחטט בחיים שלנו. את החלון אנו בונים במרחק מהחלון של החבר, לא כדי לעזור לו למלא את חובתו, אלא כדי לעזור לעצמנו למלא את חובתנו, כלומר להתעסק עם החיים שלנו ולא עם החיים של החבר.

17 – לא רק בעולם החול עלינו להזהר שלא להכנס אחד לתחומו של השני אלא ואולי בעיקר בעולם הקודש. אחד מארבעים ושמונה דברים שהתורה נקנית בהם הוא "המכיר את מקומו". ה"הון עשיר" מבאר "שאינו נכנס לפנים ממחיצתו". כדי לגדול בתורה, כדי לקנות תורה, חובתנו להסתכל רק על עצמנו, לא לחקות, ולא לרצות להיות מי שאנחנו לא צריכים להיות. רק בדרך זו יוכל אדם להתחבר אל התורה ולגלות מהי האות שלו ומה תפקידו בעולם.

18-19 – בגמרא מגילה אמר רבי שפטה אמר ר' יוחנן: כל הקורא בלא נעימה ושונה בלא זמרה – עליו הכתוב אומר וגם אני נתתי להם חקים לא טובים. אב"י שמע את הדברים ותמה: "וכי משום שלא ידע להנעים בקולו אתה כבר אומר עליו "חקים לא טובים"? אלא פסוק מתבאר כפי שביארו רב משרשיא, על שני תלמידי חכמים שיושבים בעיר אחת ואינם נוחים זה עם זה בהלכה.

בספר דף על הדף מבאר שאין כאן כלל מחלוקת ורב משרשיא בא לבאר את דברי ר' יוחנן. וזו כוונתו: תלמידי חכמים היושבים ועוסקים בתורה, צריכים להיות נוחים זה לזה בהלכה. כדי להבין מה המשמעות של להיות נוחים זה לזה בהלכה, עליהם לקחת דוגמא מהשרים והשרות ומזמרי זמר בכלי זמר שונים, זה בא בתקוע שופר וזה בנבל וכינור, האחד ישמיע קול בתוף ומחול והשני במינים ועוגב וכן המזמרים בפה, אחד קולו עב והשני קולו דק, וכל הקולות כאחד הם הרמוניה אחת, וצריכים להתחשב זה עם זה, אשר כל אחד על מקומו יבא בשלום בזמנו וכפי שיעורו, כי יש זמן אשר בעל קול העב צריך להגביה קולו ובעל קול הדק צריך שינמיך קולו, ולפעמים להיפך... וכדי להנעים את הקול צריכים המזמרים להבחין, מתי יאריכו בשופר ויקצרו בחצוצרות, ומתי יקצרו בשופר ויאריכו בחצוצרות, ואינם רשאים לעבור הזמן המוגבל להם על פי חכמת המוזיקה, אבל אם האחד את גבול רעהו ישיג, ולא ישיגו שלא להקדים או לאחר בשירו וזמרו, אז תבטל

חברים יקרים!
כל אחד מאתנו צריך להכיר את מקומו בכל התחומים. בתחום הזוגי על כל אחד לדעת שהאשה איתה הוא חי זו האשה שהכי טובה לו. הילדים שנולדו לו אלו הילדים שהכי שייכים לו. מקום העבודה, לשמוח היכן שאנו נמצאים, אם לא הולך, לבדוק למה, האם משום שאנו לא מתאימים או משום שאנו מחפשים כל הזמן להיות במקום אחר. גם בקודש נתקדם לאט לאט, בלי סיגופים ובלי התנזריות מיותרות. נבדוק אם אנו שמחים ובמידה שכן נדע שאנו צועדים בכיוון הנכון.

שבת שלום ומבורך!!

ונראה עוד שגדולתו של הנזיר שראוי הוא להשראת שכונה, אינה משום עצם הדבר שמונע עצמו מתענוגי העולם הזה ופורש מן היין, שאדרבה, המצער עצמו מן היין נקרא חוטא, אלא מעלתו היא בכך שהוא מכיר בעוצם גנות החטא ובורח ממנו כבורח מן האש ומתוך כך הוא בא לידי נזירות. ולאחר שנתרומם הנזיר וזכה להכרה זו, מוטל עליו להתחזק ולהתאמץ ביתר תוקף לבל ירד ממדרגתו, וכמו שפירש הרמב"ן הטעם שנתחייב הנזיר להביא קרבן חטאת במלאת ימי נזירותו: "כי האיש הזה חוטא בנפשו במלאות ימי הנזירות, כי הוא עתה נזור מקדושתו ועבודת ה', וראוי היה לו שיזיר לעולם ויעמוד כל ימיו נזיר וקדוש לאלוקיו... והנה הוא צריך כפרה בשבוו להיטמא בתאוות העולם".

פעמים רבות אנחנו רוצים לקפוץ מדרגות בקדושה, במקום לשמוח במקום בו אנו נמצאים, במקום להבין שאם כרגע הקב"ה שם אותנו כאן, וכרגע זו רמת הקדושה שלנו, אז כנראה שזה מקומנו וכל תפקידנו להשמר מן החטא. אם לשם כך נדרש מאתנו לנדור נזירות, הרי נזירות זו טובה ורצויה כי מטרתה לא לקפוץ למדרגה אחרת אלא לשמור את עצמנו במדרגה בה אנו נמצאים כעת. נזירות שכל מהותה לרצות להיות במדרגה אחרת, על נזירות זו אומר הרמב"ם "הרי זה רשע" ושמעון הצדיק לא היה אוכל מהקרבת מחשש שמא יתחרט, ולמה שיתחרט? משום שלחיות במדרגה אליה אנחנו לא שייכים זה בלתי אפשרי!

27- אם נשאל את עצמנו האם אין מקום להתקדמות, האם כל החיים אנו צריכים להשאר באותה מדרגה מבלי לנסות לעלות בסולם? את התשובה לשאלה זו נמצא בהמשך המשנה באבות על ארבעים ושמונה מידות שהתורה נקנית בהם. מיד לאחר מידת "המכיר את מקומו" מגיעה מידת "השמח בחלקו" וזו התשובה!! השמחה היא ביטוי לשלמות, השמחה היא עדות לכך שאנו הולכים בדרך נכונה. מי שכל הזמן רוצה להיות במקום אחר שלא שייך לו, אינו יכול להיות שמח ולעומת זאת מי שטוב לו עם המקום שלו הרי זה סימן שהוא מכיר את מקומו. בכל התקדמות והתקדמות עלינו לחוש האם השמחה עוטפת אותנו או ח"ו העצבות. שלא תבינו לא נכון, קושי ושמחה הם לא דברים מנוגדים, ההתעלות היא קשה, אבל כשהיא באה ממקום נכון היא גם משמחת. אדם שעושה דיאטה ומצליח לרדת במשקל, יש לו קושי גדול, כל רוגלך שנשאר על הצלחת ולא נכנס למערכת העיכול זו קריעת ים סוף, אבל יש הרגשת סיפוק, יש הרגשת התקדמות, יש הרגשת רעננות. כך גם בעבודת ה'. אם אנחנו מחליטים לישון 4 שעות ביממה ורואים שאנחנו עצבניים יותר, עצובים יותר, סימן שזה לא שייך לנו וצריך להפסיק מיד ומאידך אם אנחנו מתמלאים בחיות ובהתלהבות גם אם קשה אפשר להמשיך כי אנחנו שם וזה המקום שלנו. רש"י ורמב"ן כלל לא חולקים, אלא שרש"י מדבר על נזירות של קפיצת מדרגות, על נזירות שהאדם מקבל על עצמו משום שהוא אינו מכיר את מקומו, לעומת זאת הרמב"ן מדבר על נזירות של אדם המכיר את מקומו, על אדם שהנזירות באה כדי לשמור אותו מן החטא ולחזק את עצמו במקום בו הוא נמצא על נזירות כזו, כשהיא נפסקת, באמת צריך להביא קרבן חטאת על כך שירדנו בקדושה.

